

A blurred photograph of a forest. Sunlight filters through the trees, creating a bokeh effect with bright, out-of-focus light spots. The tree trunks are dark and vertical, while the ground is covered in brown, fallen leaves.

ATELIER WARFFEMIUS

Himalayan Spring, 2009, cortenstaal, 242 x 294 x 50 cm, oplage 3

Oneindig als de natuur zelf

Zwarts&Jansma Ho Chi Min

MVRDV Seoul

Rijstvelden in Nepal

Vier Nepalese ghurra's

Op de achterpagina van de NRC valt mijn oog op twee afbeeldingen bij het artikel 'Fallusbos inspireert architecten'.* De ontwerpen voor gebouwen in Vietnam en Korea van architectenbureaus Zwarts&Jansma en MVRDV lijken te zijn geïnspireerd op Aziatische stupa's. Ik staar naar de afbeeldingen en herken onmiddellijk de gelijkenis met de beeldengroep 'Chautara' (p. 16) van Warffemius. Architectuur en beeldende kunst gebruiken duidelijk en onafhankelijk van elkaar dezelfde inspiratiebronnen.

De titel van het werk van Warffemius verwijst direct naar Nepal. De gelaagdheid van de sculptuur is niet alleen een rechtstreekse verwijzing naar de vorm en opbouw van een stupa, een typisch Boeddhistisch bouwwerk, maar ook naar de chautara, het voetstuk waarop in Nepal heilige bomen worden geplaatst. De trapsgewijs gebouwde chautara is centraal gelegen en eert de boom, maar dient ook als rust- en ontmoetingsplaats. Zij inspireert Warffemius bij de specifieke opbouw van de sculpturen groep 'Chautara'. De twee architectonische werken van Zwarts&Jansma en MVRDV hebben eenzelfde Aziatische invloed, waarbij in het MVRDV ontwerp de groene kleur en gelaagdheid van de omringende rijstvelden terug te vinden is. Warffemius voegt aan hun onafhankelijke gedachte een nieuwe dimensie toe. De combinatie van de stupa en haar Nepalese omgeving samengevoegd met het thema van Warffemius' werk; de boom, maakt de beelden uniek en wereldlijk. Ze zijn de verbeelding van de verbinding tussen het aardse karakter van de boom en het spirituele van de chautara en de stupa.

Voor Warffemius is de invloed van Azië op zijn werk niet nieuw. Zijn reizen vanaf 1982 hebben hem al groot inzicht gegeven in de kunst en cultuur ter plaatse. Tijdens de voorbereiding op deze publicatie spraken we er in het atelier nog over, terwijl we zijn verzameling ghurra's bekeken. Deze eveneens Nepalese verzame-

ling boterkarnsleutels heeft hij de afgelopen 25 jaar bij elkaar gebracht. Het is de eenvoudige, stilistische vorm van deze sleutels die hem inspireert bij het maken van verschillende sculpturen. De ghurra's hebben een duidelijke voor- en achterkant. Hoewel het functionele gebruiksvoorwerpen zijn, zijn sommige versierd met knopen en/of dierenfiguren.

De grootste gelijkenis met het werk van Warffemius zit hem niet in de stileren of versiering van de ghurra's. De wezenlijke overeenkomst zie je bij vergelijking van de zijkant van een werk als 'Van 1 naar 4', 'Gestapeld' en 'Early Spring' (p. 13, 21 en 5) met de ghurra's. De vorm van het beeld is krachtig, en bij het bestuderen van de zijkant merk je dat zij niets prijsgeeft van de intensiteit, het karakter en bewerking van de voor- en achterkant. Het beeld is rechtlijnig en tegelijkertijd mystiek. Hierdoor verandert ook de rol van de ghurra. Warffemius leert ons ernaar kijken als ware het een kunstwerk in plaats van een gebruiksvoorwerp. Wat opvalt, is dat de genoemde werken van Warffemius aan de zijkant dezelfde gelaagdheid tonen als 'Chautara'. Deze natuurlijke gelaagdheid wordt door Warffemius weergegeven door het eenvoudigste maar sterke materiaal dat overal ter wereld te verkrijgen is; karton. Met simpele vormen zet Warffemius sterke beelden neer, die een onuitwisbare indruk achterlaten. Door de verwijzingen naar de Nepalese cultuur dragen de werken een cultuurgeschiedenis bij zich die in het resultaat voelbaar aanwezig is. De verankering met de natuur door de thematische keuze voor de boom zorgt ervoor dat de Aziatische mystiek wortelt in de aarde en door middel van de sculptuur voor altijd verbonden is.

Nederlandse bronsgieters weten goed raad met de modellen die Warffemius aanlevert om te laten gieten. Er wordt een mal gemaakt en het beeld wordt meerdere malen afgegoten. Of, bij een

Tentoonstelling Kunsthaus Potsdam, 2006, wandschildering en verguld ceramiek

Engelwortel, 2009, acryl op linnen, 180 x 200 cm, particuliere collectie

Chautara, 2009, gelamineerd golfkarton, 160 x 90 x 65 cm

Nachttuin, 2010, acryl op linnen, 100 x 110 cm

Kastanje, 2009, acryl op linnen, 130 x 140 cm, particuliere collectie

Twentyfive, 2004. cortenstaal, 170 x 320 x 40 cm, oplage 3, particuliere collectie De Meern